

ORTAOKUL (5-8. SINIF) TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ ATATÜRK TEMASI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Aysun EROĞLU*
Alpaslan OKUR**

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, ortaokul (5-8.sınıf) Türkçe ders kitaplarında yer alması gereken Atatürk teması ile ilgili metinleri yazar, metin türü ve konu bağlamında incelemektir. Buna bağlı olarak da 5.sınıflar için 7 farklı yayınevinin ders kitabı incelenmiştir. Ada, MEB, Koza ve Zambak Yayınları'nda 3, Özgün Yayınları'nda 5, Engin ve Harf Yayınları'nda 6 olmak üzere toplam 29 metin dikkate alınmıştır. 6.sınıflar için 6 farklı yayınevinin ders kitabı incelenmiştir. Doku, Koza ve MEB Yayınları'nda 4, Evren ve Tuna Yayınları'nda 6, Pasifik Yayınları'nda 7 olmak üzere toplam 31 metin ele alınmıştır. 7.sınıflar için 7 farklı yayınevinin ders kitabı incelenmiştir. Gizem, Pasifik ve Tuna Yayınları'nda 4, Harf Yayınları'nda 5, Koza, MEB ve Özgün Yayınları'nda 6 olmak üzere toplam 35 metin dikkate alınmıştır. 8.sınıflar için 7 farklı yayınevinin ders kitabı incelenmiştir. Enderun ve Tav Yayınları'nda 8, Erdem, Pasifik ve MEB Yayınları'nda 5, Koza Yayınları'nda 6, Özgün Yayınları'nda 4 olmak üzere toplam 41 metin ele alınmıştır. Atatürk teması çerçevesinde değerlendirilen toplam 136 metnin yazar, metin türü ve konu bağlamında incelemeleri yapılmıştır. Bunun için nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Yayınevlerinin, Türkçe Öğretim Programında sınıf düzeylerine göre öğretilmesi gereken Atatürk ile ilgili konular ve metin türlerine büyük oranda dikkat ettikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Atatürk Teması, Ortaokul, Türkçe Ders Kitabı, Konu, Metin Türü, Yayınevi.

* Arş. Gör., Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, aeroglu@sakarya.edu.tr

** Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, aokur@sakarya.edu.tr

ATATÜRK THEME IN TURKISH TEXTBOOKS OF SECONDARY SCHOOL (5-8. GRADE)

ABSTRACT

In this study, Atatürk theme that should take place in Turkish textbooks of secondary school (5-8. grade) was discussed. Accordingly, 7 different publishing houses' textbooks were examined for 5th grades. 29 texts were taken into account from Ada, MEB, Koza, Zambak Publishing each 3 texts; Özgün Publishing 5 texts; Engin, Harf Publishing each 6 texts. 6 different publishing houses' textbooks were examined for 6th grades. 31 texts were taken into account from Doku, Koza, MEB Publishing each 4 texts; Evren, Tuna Publishing each 6 texts; Pasifik Publishing 7 texts. 7 different publishing houses' textbooks were examined for 7th grades. 35 texts were taken into account from Gizem, Pasifik, Tuna Publishing each 4 texts; Harf Publishing 5 texts; Koza, MEB, Özgün Publishing each 6 texts. 7 different publishing houses' textbooks were examined for 8th grades. 41 texts were taken into account from Enderun, Tav Publishing each 8 texts; Erdem, Pasifik, MEB Publishing each 5 texts; Koza Publishing 6 texts; Özgün Publishing 4 texts. Total of 136 texts considered within the framework Atatürk imperative theme were examined in terms of writers, text types and subjects. For this, document analysis was used in qualitative research methods. It was found that publishing houses largely pay attention about Atatürk topics and text types according to teaching the class level in Turkish Teaching Program.

Key Words: Atatürk Theme, Secondary School, Turkish Textbooks, Subject, Text Type, Publishing House.

GİRİŞ

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın temel amaçlarına bakıldığında; MEB'in genel amaçları çerçevesinde öğrencilerin edindikleri birikimler üzerine yenilerini inşa etmeleri, karşılaştıkları sorunlara alternatif ve yaratıcı çözümler üretmeleri, bir grup içerisinde beraber çalışma bilinç ve cesaretine ulaşmaları, üretme ve tartışma etkinliklerine katılmaları, farklı araştırma yöntem ve tekniklerini kullanmaları, olay ve durumları kendi deneyimlerinden hareketle doğru olarak anlamaları, disiplinler arası bir bakış kazanmaları şeklinde karşımıza çıkmaktadır.¹ Bu temel amaçları hayata geçirecek öğrenme etkinlikleri ise Türkçe dersinde öğrenciyi etkin hâle getirir, öğretim sürecinde öğretmeni rehber kılar. Öğretmen de bu süreç içinde öğrencileri deneyerek öğrenmeye, muhakeme gücünü geliştirmeye ve iş birliğine özendirilmeli; öğrencinin birikim, düzey ve ilgilerini dikkate alan, öğrenme etkinliklerine isteyerek katıldığı bir ortam sağlamalıdır.²

Türkçe Dersi Öğretim Programı, öğrencilerin temel dil becerilerini geliştirilmesi, dilimizin imkân ve zenginliklerinin farkına vararak Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanmalarını hedeflenmektedir. Böylece öğrenciler, dil sevgisi ve bilinci kazanarak öğrenme sürecinde daha verimli olacak, kendilerini hayata ve geleceğe hazırlayacak birikime sahip olacaklardır.³

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yaklaşım olarak ise, öğrenme sürecinde öğrencinin birikim ve deneyimlerinden hareketle sorunlara çözümler üretmesini, öğrenme-öğretme etkinliklerinde öğrencinin gelişim düzeyinin dikkate alınmasını, dolayısıyla değerlendirmede öğretim sürecindeki gelişimin de önemli olduğu benimsenmiştir. Bu yaklaşımın temel hedefi, öğrencinin öğretmen rehberliğinde; etkili iletişim kurması, grup çalışmalarına katılması, öğrendiklerini aşamalı bir biçimde inşa etmesidir. Türkçe öğretiminin daha verimli olabilmesi için, öğrencinin derse etkin olarak katılmasının sağlanması, motivasyonunun sürekli olarak desteklenmesi gerektiği görüşü benimsenmiştir.⁴

Ana dili öğretiminde öngörülen bu amaçlara ulaşmak için ise ders kitaplarının önemli bir rolü olduğu bilinmektedir. Çocuğun ana dilini sevmesi ve geliştir-

1 MEB, **İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. sınıflar) Öğretim Programı**, Ankara, 2006, s. 2.

2 MEB, **a.g.e.**, s. 2-3.

3 MEB, **a.g.e.**, s. 3.

4 MEB, **a.g.e.**, s. 3.

mesinde uygun ders kitapları seçimi önemlidir. Bu nedenle de ders kitapları Türk Milli Eğitiminin genel amaçlarını ve Türkçe dil becerilerini kazandıracak nitelikte olmalıdır. Böylece çocukta ana dili sevgisi gelişmiş olur.

Türk Milli Eğitiminin genel amaçlarından birincisi,

‘Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin millî, ahlâkî, insanî, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik; lâik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti’ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek’⁵tir.

Bu genel amaç bağlamında Türkçe Öğretim Programlarında (1-8. Sınıflar) Atatürkçülükle ilgili her sınıfta zorunlu temaya yer verilmiştir. Atatürk teması, programda yer alan Atatürkçülükle ilgili konular kapsamında ilgili olduğu belirli gün ve haftalarda işlenmek üzere ele alınacağı belirtilmiştir.⁶

2012 eğitim-öğretim yılından itibaren eğitim kademelendirilmesinde 4+4+4 uygulamasına geçildiğinden ortaokullar 5-8. sınıflar olarak planlanmış, ilköğretim 1. kademe Türkçe Dersi Öğretim Programı’ndaki 5. sınıflara ait Türkçe programı İlköğretim 2. kademe programı ile birleştirilerek ders kitaplarındaki Atatürkçülükle ilgili konuların aşağıdaki gibi dağıldığı gözlenmiştir:

5. sınıfta Atatürk’ün Hayatı (askerlik hayatı, fikir hayatı, siyasi hayatı), 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, Atatürk’ün hayatı ve eserlerini tanıma, Atatürk’ün karşılaştığı güçlükler karşısında yılmaması, Atatürk’ün kişiliği ve özelliklerini tanıma (ileri görüşlülüğü, önder oluşu), Atatürk’ün milli eğitim konusundaki düşünceleri, Atatürk’ün Türk tiyatrosuna ve sahne oyunlarına verdiği önem, Türkiye Cumhuriyeti’nin Temel Amaç ve Görevleri, Milli kültürün korunmasında dilin önemi, Türk kadınının toplumdaki yeri, Atatürk’ün “Yurtta sulh, cihanda sulh” prensibi, Basının önemi, Kamuoyu ve basın ilişkisi’dir.⁷

5 MEB, **a.g.e.**, s. 1.

6 MEB, **a.g.e.**, s. 9.

7 MEB, **İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. sınıflar)**, Ankara, 2009, s. 136.

6. sınıflar için yer alan konular; Atatürk'ün hayatı ile ilgili olaylar, Atatürk'ün fikir hayatı, Atatürk'le ilgili anılar, Atatürk'ün kişiliği ve özellikleri, Atatürk'ün müzik ve halk biliminin geliştirilmesine verdiği önem, Vatandaşlık görevleri, Atatürk'ün millî tarihimize verdiği önem'dir.

7. sınıflar için yer alan konular; Atatürk'ün fikir hayatı, Atatürk'ün kişiliği ve özellikleri, Atatürk'ün "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir." özdeyişi, Atatürk'ün millî ahlâk konusundaki görüşleri, Atatürk'ün millî kültüre verdiği önem, Atatürk'ün Türk diline verdiği önem, Atatürk'ün Türk tiyatrosuna verdiği önem'dir.

8. sınıflar için yer alan konular; Atatürk'ün eserleri, Atatürk'ün yazdığı eserler, Atatürk ile ilgili anılar, Atatürk'ün kişiliği ve özellikleri, Atatürk'ün insan sevgisi ve evrensellik konularındaki görüşleri, Atatürk'ün akılcılık ve bilime verdiği önem, Atatürk'ün millî eğitim konusundaki görüşleri, Atatürk'ün Türkiye Cumhuriyeti'ni Türk gençliğine emanet etmesi, Atatürk'ün Türk dili ve edebiyatına verdiği önem, Türkiye'nin dünya üzerindeki yerinin önemi⁸dir.

Tüm sınıflarda bulunan Atatürk teması, Atatürk'ün hayatından başlayarak düşünce dünyasını da yansıtacak şekilde aşama aşama ilerleyen sınıflarda farklı metin ve türlerle Atatürk'ün farklı yönlerini de öğrencilere sunan bir yol önerilmiştir.

1.1 Metin Türü

Edebiyat eserlerinin biçimlerine, teknik özelliklerine ve konularına göre ayrıldığı çeşitlere tür denilmektedir.⁹ Tür ya da metin türü denildiğinde de edebi tür düşünülmektedir. Edebi türler zamana ve ihtiyaca göre değişiklikler göstermiştir.

Gündüz vd. göre insan, gündelik gereksinimlerini karşılamak ve çevresindekilerle ilişkilerini düzenlemek için yazıdan yararlandığı gibi duygu ve düşüncelerini aktarmak, sanatsal çalışmalarını kalıcı kılmak için yazıdan yararlanır ve bunun için de dil göstergelerini bir iletişim aracı olarak bilgi aktarımında kullanır.¹⁰ Metinlerin temel amacı okurunu bilgilendirmektir. Ders kitabından, ansik-

8 MEB, **a.g.e.**, s. 52.

9 Cavit Kavcar, Ferhan Oğuzkan, Özlem Aksoy, **Yazılı ve Sözlü Anlatım**, Anı Yayıncılık, Ankara 2007.

10 Osman Gündüz, vd., **Anlatma Teknikleri 2 Uygulamalı Yazma Eğitimi**, Grafiker Yayınları, Ankara 2011, s. 35.

lopedilerden, dilekçe, mektup, karar, ilan, rapor, tutanak gibi belli ve geliştirilmiş bir formu olan metinlerden; deneme, makale, eleştiri, kronik gibi malzemenin kullanımına göre türsel özellikler taşıyan metinlere kadar tüm bilgi vermeyi amaç edinen metinlere öğretici/bilgi verici/didaktik metinler denir; *kurmaca metinler* ise üç farklı ad ile kümelenebilir: Birincisi roman, öykü, fabl, masal, destan gibi olay ağırlıklı *anlatma esasına bağlı metinler*; ikincisi şiir, mensur şiir gibi heyecan ve coşkuya dayalı *lirik metinler*; üçüncüsü tiyatro gibi göstermeye dayanan *dramatik metinlerdir*.¹¹

Farklı türlerde metinlerin yazılması, yazıların kolay kümelenebilmesini sağlamaktadır. Aynı zamanda metin türleri hakkında öğrencileri bilgilendirmek, öğrencilerin yazarın amacını ve üslubunu daha kolay anlamasına yardımcı olmaktadır.

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, okuma metinlerinde ve dinlenecek/izlenecek materyallerin içeriğinde bulunması gereken özellikler belirtilmiştir. Daha sonra da 6-8. sınıflarda yer verilmesi gereken türlere değinilmiştir.

6. sınıfta; şiir, hikâye, anı, masal, fabl, deneme, tiyatro, mektup.

7. sınıfta; şiir, hikâye, anı, deneme, tiyatro, sohbet (söyleşi), gezi yazısı, biyografi.

8. sınıfta; şiir, hikâye, anı, makale, roman, deneme, sohbet (söyleşi), eleştiri, destan türlerinde metinlere mutlaka yer verilmesi ve bu türler dışındaki türlerde de metinlere yer verilerek öğrencilerin farklı türden metinlerle karşılaşmasının sağlanması gerektiği ifadesi bulunmaktadır.¹²

1.2 Tema

Konu TDK'ya göre konuşmada, yazıda, eserde ele alınan düşünce, olay veya durum, mevzu; üzerinde konuşulan şey, bahistir. Tema ise asıl konu, temel motif, ana konudur.¹³

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda metin ve tema ile ilgili olarak; ders kitaplarında işleniş verilen 4 metin dışında 2 ek metne yer verilmesi, bu metinlerin

11 Osman Gündüz, vd., **a.g.e.**, s. 36.

12 MEB, **a.g.e.**, s. 56-57.

13 Türk Dil Kurumu, **Türkçe Sözlük 2**, TDK Ankara 1998.

öğretmenin isteğine bağlı olarak ve etkinlikleri öğretmen tarafından düzenlenerek işlenebilmesi ve temada verilen diğer metinlerle aynı türde olabilecek bu metinlerin türünün birbirinden farklı olması, her temada iki olaya, bir düşünceye dayalı metne yer verilmesi, altı temadan en az dördünde şiir türünde metnin yer alması gerektiği belirtilmektedir.¹⁴

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda zorunlu temalar; 'Atatürk, Değerlerimiz, Sağlık ve Çevre, Birey ve Toplum' ve 'Sevgi, Millî Kültür, Toplum Hayatı, Okuma Kültürü, İletişim, Hak ve Özgürlükler, Kişisel Gelişim, Bilim ve Teknoloji, Alışkanlıklar, Zaman ve Mekân, Duygular ve Hayaller, Doğa ve Evren, Güzel Sanatlar, Kavramlar ve Çağrışımlar' ana temalarının alt temaları da bulunmaktadır.¹⁵ Aynı zamanda programda temalarla ilgili olarak şunlara da değinilmiştir:

1. Her temada farklı türlerden en az üç okuma, bir dinleme/izleme metninel materyaline yer verilir. Dinleme metinleri öğretmen kılavuz kitabında yer almalıdır.

2. Seçilen konu veya temanın farklı yönlerinin ele alındığı metinler işlenir.

3. Dinleme/izleme metni, okuma metinlerinde ele alınan alt temalardan biriyle bağlantılı olabilir.

4. Her sınıfta biri zorunlu Atatürk teması olmak üzere 6 ana tema ele alınır.

5. 6. sınıfta "Sevgi", 7. sınıfta "Millî Kültür", 8. sınıfta "Toplum Hayatı" zorunlu ana temalardır. Zorunlu temalar diğer sınıflarda da işlenebilir.

6. Ana temalar altında belirtilen alt temalar zenginleştirilebilir.

7. Temalara içeriği yansıtmak kaydıyla programda belirtilen adlar dışında özgün adlar verilebilir.¹⁶

Bu alanda yapılan çalışmalara bakıldığında 6-8. sınıf Türkçe ders kitaplarında bulunan metinler tür ve tema açısından incelenmiştir (MEB ve Pasifik Yayınları).¹⁷ Başka bir çalışma da ise 2006 Türkçe Dersi Öğretim Programı'na göre hazırlanan Millî Eğitim Bakanlığı, Koza, Pasifik ve Özgün Yayıncılık'a ait dört ders kitabındaki Atatürk teması içerik ve nicelik açısından değerlendirilmiştir-

14 MEB, a.g.e., s. 57.

15 MEB, a.g.e., s. 58-59-60.

16 MEB, a.g.e., s. 60-61.

17 Murat Özbay, Mehmet Akif Çeçen, "Türkçe Ders Kitaplarında (6-8. Sınıflar) Yer Alan Metinlerin Tür ve Tema Açısından İncelenmesi", **Dil ve Edebiyat Eğitim Dergisi**, Cilt 1 Sayı 1, 2012, s. 67-76.

tir.¹⁸ Diğer bir çalışmada da ilköğretim 5. sınıf Türkçe ders kitaplarının çeşitli açılardan incelenmesi amaçlanmıştır.¹⁹ Başka bir çalışmada ise ilköğretimde, Atatürkçülük eğitiminde yararlanılan unsurlar tanıtıldıktan sonra öğrencilerin temel başvuru kaynağı olan ders kitaplarında Atatürkçülük tanımları ele alınmış, sonra ilköğretim öğrencilerinin kompozisyonlarından hareketle, Atatürkçülüğe ilişkin düşünceleri değerlendirilmiştir.²⁰ Bir diğer çalışmada ise İlköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük programı tasarımı, programın içeriği, içeriğin ders kitaplarına yansımaları ve içeriğin öğrenci ihtiyaçlarını karşılama durumuna ilişkin alan araştırması yapılmıştır.²¹

5. sınıflar için 7 farklı yayınevinden, 6. sınıflar için 6 farklı yayınevinden, 7. sınıflar için 7 farklı yayınevinden, 8. sınıflar için 7 farklı yayınevinden Türkçe ders kitaplarındaki Atatürk teması metinlerini inceleyen bir çalışmanın olmadığı görülmüş, buna bağlı olarak da bu çalışmanın alana katkı sağlayacağı umulmaktadır.

1.3 Amaç

Bu çalışmada, ortaokul (5-8.sınıf) Türkçe ders kitaplarında yer alması gereken Atatürk teması ile ilgili metinlerin yazar, metin türü ve konu bağlamında incelenmeleri amaçlanmıştır.

2. Yöntem

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Nitel araştırmada doküman in-

18 Dilek Ceran, Emel Canpolat, "İlköğretim 7. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Atatürk Teması Metinlerinin Değerlendirilmesi", *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt 21, Sayı 4 (Özel Sayı), Kastamonu, 2013, s. 1399-1418.

19 Bülent Coşkun, *İlköğretim 5. Sınıf Türkçe Dersi Öğrenci Çalışma Kitaplarının ve Ders Kitaplarının Çeşitli Açılardan İncelenmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana, 2008.

20 Bahri Ata, "İlköğretimde Atatürkçülük Konularının Öğretimi Öğrenci Kompozisyonlarında Atatürkçülük", *21'inci Yüzyılın Başında Kemalizm'in Anlaşılması ve Anlatılmasındaki Sorunlar*, Yeditepe Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, 8-9 Kasım 2006.

21 Mehmet Serhat Yılmaz, *İlköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Programı İçeriğinin Değerlendirilmesi*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, Ankara, 2004.

celemesi tek başına bir veri toplama yöntemi olabileceği gibi diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte de kullanılabilir.²²

2.1 Çalışma Grubu

Bu çalışma, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın onayıyla 5 yıl süreyle okutulmaya hak kazanmış ve 2013-2014 eğitim-öğretim yılında kullanılan 5. sınıflardan 7 farklı yayınevinden (Ada, MEB, Koza, Zambak, Özgün, Engin ve Harf) 29 metin; 6.sınıflardan 6 farklı yayınevinden (Doku, Koza, MEB, Evren, Tuna ve Pasifik Yayınları) 31 metin; 7.sınıflardan 7 farklı yayınevinden (Gizem, Pasifik, Tuna, Harf, Koza, MEB ve Özgün Yayınları) 35 metin; 8.sınıflardan 7 farklı yayınevinden (Enderun, Tav, Erdem, Pasifik, MEB, Koza ve Özgün Yayınları) 41 metin; toplamda ise 136 metin ile sınırlıdır.

2.2 Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışma verileri 2013-2014 eğitim-öğretim 5-8. sınıfların Türkçe dersinde kullanılan ders kitaplarındaki metinlerden toplanmıştır. Çalışmanın kolay ilerlemesi için de veriler excel dosyasına aktarılmıştır.

Veriler çözümlenirken nitel veri analizlerinden betimsel analiz kullanılmıştır. Bu yaklaşıma göre, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır.²³

2.3 Bulgular

2.3.1 5. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Atatürk Teması İle İlgili Bulgular

5. sınıf Türkçe ders kitaplarında işlenen zorunlu Atatürk teması ile ilgili metin ismi, yazar ismi ve konusu Tablo 1'de verilmiştir.

22 Ali Yıldırım, Hasan Şimşek, **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**, (8. basım), Seçkin Yayınevi, Ankara 2011.

23 Ali Yıldırım, Hasan Şimşek, **a.g.e.**, s. 224.

Sınıf	Yayınevi	Metin ve Yazar İsmi	Konu
5.sınıf	Ada	Dağdelenoğlu -Münir Hayri Egeli	Çocuk sevgisi
		Atatürkçü Düşünce Sistemi -Cemil Sönmez	Milli Kültür ve Güzel Sanatlar
		Atatürk'ün Öğrencilere Mektubu -Yüksel Erekli	Baş Öğretmen Atatürk
		Başarının Sırrı -Savaş Volkan Genç	Atatürk'ün başarılarının sırrı
		Atatürk'ün Sesi -Şükrü Enis Regü	Türk şairinde Atatürk sesi
		Büyükler Küçükler -Murat Sertoğlu	Kurtuluş Savaşı
	Engin	Atatürk'ün Doğa Sevgisi -Cemil Sönmez	Doğa sevgisi
		İletişimin Gücü -Celal Oymak	İletişimin hayatımızdaki önemi
		Mustafa Kemal'in Kılıcı -Arif Hikmet Par	Azim ve başarı
		Atatürk -Hasan Ali Yücel	Türk milleti için Atatürk'ün önemi
	Harf	Güzel Sanatlar, Edebiyat ve Atatürk -Cemal Avcı	Atatürk'ün sanat anlayışı
		Satı Kadın -Yaşar Günel	Atatürk sevgisi
		Kuva-yı Milliye Destan'ından Atatürk'ün İleri Görüşlülüğü	Dinleme Metni
		Aydınlığa Yürüyeceğiz	Serbest Okuma Metni
	Koza	Atatürk -İlhan Demiraslan	Atatürk'ün ölümü
		Kadın Hakları -Afet İnan	Atatürk'ün kadına verdiği önem
		Kangurular Ülkesinde Çanakkale Anıtı -Gülten Dayıoğlu	Atatürk'e saygı
		Merhaba Asker -E. Behnan Şapolyo	Atatürk'ün azmi ve cesareti
	MEB	Atatürk'ün Çalışmaları -Muzaffer Erendil	Atatürk'ün fikir hayatı
		Atatürk ve Doğuş -Süleyman Havadar	Atatürk'ün özellikleri
Parasız Yatılı -Nezihe Araz		Atatürk'ün vatan aşkı	
Mustafa Kemal'in Kağnısı -Fazıl Hüsni Dağlarca		Vatan için savaşmak	
Özgün	Bilimin Işığında Yürümek -Macit Gökberk	Atatürk'ün bilime verdiği önem	
	Kadının Toplumdaki Yeri -Atatürkçülük Konuları Öğretmen El Kitabı	Serbest Okuma Metni	
	Ordular! İlk Hedefiniz Akdeniz -Aydoğan Yavaşlı	Serbest Okuma Metni	
	Atatürk ve Eğitim -Bedia Akarsu	Eğitimin ve gelişmenin önemi	
Zambak	Sen Okumuş Sayılırsın -Rıza Ruşan Yücer	Fikirleri önemseme	
	Atatürk Hasta Bebeğime Doktor Getirmişti -Mary Howard	Çocuk sevgisi	

Tablo 1: Beşinci Sınıf Ders Kitaplarının Yayınevleri-Metinleri-Konuları

Tablo1’de 5.sınıflar için ders kitabı hazırlayan 7 farklı yayınevine, bu yayınevlerinin seçtiği metinlere, metinlerin yazarlarına ve konularına yer verilmiştir. Ders kitaplarından seçilen metinler Atatürk zorunlu teması başlığı altında değerlendirilen metinlerdir. Atatürk zorunlu teması altında; Ada, MEB, Koza ve Zambak Yayınları’nın 3, Özgün Yayınları’nın 5, Engin ve Harf Yayınları’nın 6 olmak üzere toplam 29 metin incelenmiştir. İncelenen 29 metinden hiç birinin aynı olmadığı tespit edilmiştir. Her bir yayınevinin seçtiği metinlerin farklı yazarlardan alındığı dikkat çekmiştir. Fakat Ada ve Engin Yayınları, farklı olsa da **Cemil Sönmez**’den birer metin almışlardır. Her bir yayınevi, seçtiği metinlerde farklı konulara yer vermiştir. Fakat Özgün Yayınları’nın **Parasız Yatılı** ve **Mustafa Kemal’in Kağnısı** metinlerinde Atatürk’ün vatan aşkı ve vatan için savaşmak konularını işleyerek benzerlik gösterdikleri söylenebilir. Yayınevleri arasında ortak konusu olan metinler ise şöyledir: Ada Yayınları’ndan **Dağdelenoğlu** ve Zambak Yayınları’ndan **Atatürk Hasta Bebeğime Doktor Getirmişti**’de çocuk sevgisi; Engin Yayınları’ndan **Mustafa Kemal’in Kılıcı** ve MEB Yayınları’ndan **Merhaba Asker**’de azim ve cesaret.

Yayınevlerinin 5. sınıflar için seçtiği konuların Türkçe Öğretim Programında öğretilmesi gereken konular ile benzerlik gösterdiği fark edilmiştir.

2.3.2 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Atatürk Teması İle İlgili Bulgular

6. sınıf Türkçe ders kitaplarında işlenen zorunlu Atatürk teması ile ilgili metin ismi, yazar ismi ve konusu Tablo 2’de verilmiştir.

Sınıf	Yayınevi	Metin ve Yazar İsmi	Konu
6.sınıf	Doku	Bir Haber-Nesrin Baraz	Atatürk'ün askeri kişiliği
		Atatürk'ün Hayatı-Necla Coşkun vd.	Atatürk'ün siyasi başarıları
		Vatandaşlık Görevlerimiz	Vatandaşlık görevleri
		Milli Tarihimiz	Atatürk'ün milli tarihimize verdiği önem
	Evren	Atatürk'ün Yaşamı ve Düşünceleri-Fatma Karabıyık	Atatürk'ün yaşadığı olaylar ve bu olayların fikir hayatına etkisi
		Atatürk ve Halk Bilimi-Hayrettin İvgin	Atatürk'ün Türkiye de müziğin ve halk biliminin gelişmesi için yaptıkları
		Mustafa Kemal Paşa ve Köylü Kadın-Hanri Benazus	Atatürk'ün kişiliğinin bulunduğu konumla ilişkisi
		Atatürk-İbrahim Minnetoğlu	Dinleme Metni
	Koza	Gazi'yi Gördüm-Hikmet Altınkaynak	Serbest Okuma Metni
		Türk Bağımsızlığı ve Lozan Antlaşması-Afet İnan	Serbest Okuma Metni
		Atatürk-Ahmet Kapulu	Atatürk'ün hayatı ve fikirleri
		Atatürk'ün Kişiliği ve Özellikleri-Muhammet Şahin	Atatürk'ün kişiliği özellikleri
	MEB	Kadın Ulusunun Temelidir-İsmet Kür	Türk kadınının vasıfları
		Türk Müziği ve Türk Folkloru-Ahmet Kapulu	Atatürk'ün müziğe ve halk bilimine verdiği önem
		Atatürk ve Onun Büyük Eseri-Komisyon	Atatürk'ün hayatı
		Atatürk'ten Anılar-İsmail Habib Sevik vd.	Atatürk'ün vatan ve millet sevgisi
	Pasifik	Kadının Siyasi ve Sosyal Haklarını Kazanması	Vatandaşlık görevleri
		Atatürk ve Tarihimiz-Komisyon	Atatürk'ün Türk tarihine verdiği önem
		Atatürk ve Bilim-Güneş Kazdağlı	Atatürk'ün kişiliği ve özellikleri
		Onuncu Yıl Nutku-Mustafa Kemal Atatürk	Atatürk'ün milli tarihimize verdiği önem
	Tuna	Vatandaşlık ve İnsan Hakları-Ramazan Özbek	Vatandaşlık görevleri
		Atatürk'le Yaşayanlar-Mübeccel Nami Duru-Nazmi Kal	Atatürk'ün kişiliği ve özellikleri
		Tarihçi ve Dilci Atatürk-Yunus Nadi Abaloğlu	Atatürk'ün milli kültüre katkıları
		Türklük Atatürk-Behçet Necatigil	Atatürk'ün fikir hayatı
	Tuna	Atatürk Halk İçinde-Mehmet Ali Ağakay	Atatürk anıları
		Atatürk: Türkiye Cumhuriyeti'nin Kurucusu-Hikmet Sebüktekin	Bir liderin düşünce hayatı
		Atatürk'ün Kültür ve Sanat Anlayışı-Muhsine Heli- moğlu Yavuz	Kültür ve sanata verilen değer
		Atatürk ve Köylü-Fuat Avcı	Atatürk'ün köylüye verdiği önem
Atatürk ve Tarihimiz-Mustafa Kurt		Atatürk ve Türk tarihi	
Son Mektup-Halim Yağcıoğlu		Mustafa Kemal'i anlama	
	Sanatkârin Eli Öpülür-Vasfi Rıza Zoubu	Atatürk'ün sanatçıya verdiği değer	

Tablo 2: Altıncı Sınıf Ders Kitaplarının Yayınevleri-Metinleri-Konuları

Tablo-2’de 6.sınıflar için ders kitabı hazırlayan 6 farklı yayınevine, bu yayınevlerinin seçtiği metinlere, metinlerin yazarlarına ve konularına yer verilmiştir. Ders kitaplarından seçilen metinler Atatürk zorunlu teması başlığı altında değerlendirilen metinlerdir. Atatürk zorunlu teması altında; Doku, Koza ve MEB Yayınları 4, Evren ve Tuna Yayınları 6, Pasifik Yayınları 7 olmak üzere toplam 31 metin incelenmiştir. İncelenen 31 metinden hiçbirinin aynı olmadığı tespit edilmiştir. Bazı metinlerin isimleri aynı olsa da farklı yazarlardan alındığı dikkat çekmiştir. Koza Yayınları’nın **Ahmet Kapulu**’nun iki metnine yer vermesinin dışında her bir yayınevi metinlerini farklı yazarlardan almıştır. Yayınevleri’nin seçtiği metin yazarları arasında farklılık olduğu görülmüştür. Pasifik Yayınları’nın **Atatürk ve Bilim** ile **Atatürk’le Yaşayanlar** metinlerinde aynı konu işlenmiştir. Bu iki metin dışında yayınevleri seçtiği metinlerde farklı konulara yer vermiştir. Yayınevleri arasında ortak konusu olan metinler ise şöyledir: Doku Yayınları’ndan **Vatandaşlık Görevlerimiz**, MEB Yayınları’ndan **Kadının Siyasi ve Sosyal Haklarını Kazanması** ve Pasifik Yayınları’ndan **Vatandaşlık ve İnsan Hakları**’nda vatandaşlık görevleri; Koza Yayınları’ndan **Atatürk’ün Kişiliği ve Özellikleri** ile Pasifik Yayınları’ndan **Atatürk ve Bilim** ve de **Atatürk’le Yaşayanlar**’da Atatürk’ün kişiliği ve özellikleri; Evren Yayınları’ndan **Atatürk ve Halk Bilimi** ile Koza Yayınları’ndan **Türk Müziği ve Türk Folkloru**’nda müziğin ve halk biliminin gelişmesi; Evren Yayınları’ndan **Atatürk’ün Yaşamı ve Düşünceleri**, Koza Yayınları’ndan **Atatürk**, MEB Yayınları’ndan **Atatürk ve Onun Büyük Eseri**, Pasifik Yayınları’ndan **Türklük Atatürk**, Tuna Yayınları’ndan **Atatürk: Türkiye Cumhuriyeti’nin Kurucusu**’nda Atatürk’ün fikir hayatı.

Yayınevlerinin 6. sınıflar için seçtiği konuların Türkçe Öğretim Programında öğretilmesi gereken konular ile benzerlik gösterdiği fark edilmiştir.

2.3.3 7. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Atatürk Teması İle İlgili Bulgular

7. sınıf Türkçe ders kitaplarında işlenen zorunlu Atatürk teması ile ilgili metin ismi, yazar ismi ve konusu Tablo 3'te verilmiştir.

Sınıf	Yayınevi	Metin ve Yazar İsmi	Konu
7.sınıf	Gizem	Dil Devrimi-Tahsin Yücel	Atatürk'ün milli kültüre ve Türk diline verdiği önem
		Atatürk Sanat ve İnsan-Ahmet Köklügiller	Atatürk'ün kişiliği ve özellikleri
		Atatürk ve Türk Tiyatrosu-Kemal Arıburnu	Atatürk'ün Türk tiyatrosuna verdiği önem
		Sana Borçluyuz-Cahit Külebi	Dinleme Metni
	Harf	Dil Devrimi-Tahsin Yücel	Atatürk'ün milli kültüre ve Türk diline verdiği önem
		Akla Bilime ve Gerçeğe Önem Vermek	Bilimin önemi
		Güzel Sanatlar-Kadir Depsen	Atatürk'ün sanata verdiği önem
		Cumhuriyetin Temeli-Komisyon	Atatürk'ün fikir hayatı
		Yüksek Ahlak-Komisyon	Atatürk'ün milli ahlak konusundaki görüşü
		Atatürk'ün Kişiliği ve Özellikleri-Muhammet Şahin	Atatürk'ün kişiliği ve özellikleri
7.sınıf	Koza	Bir İleti-Ahmet Kapulu	Atatürk'ün milli ahlak konusundaki görüşleri
		Atatürk'ün Fikir Hayatı-Ahmet Kapulu	Atatürk'ün fikir hayatı
	MEB	Atatürk-Ceren Deniz	Atatürk'ün Türk diline verdiği önem
		23 Nisan'ın Atatürk'ün Emri İle İlk Kez Çocuk Bayramı Olarak Kutlanması-Millî Egemenlik Dergisi	Atatürk'ün milli kültüre verdiği önem
		Atatürk Vatandır-Ahmet Soluklu	Atatürk'ün kişiliği ve özellikleri
		Atatürk-Rasim Köroğlu	Atatürk'ün fikir hayatı
		Atatürk ve Sanat-Haldun Taner	Atatürk'ün sanat ve insan sevgisi
		Atatürk ve Türk Tiyatrosu-Lütfi Ay	Atatürk'ün Türk tiyatrosuna verdiği önem
		Türk Dili	Atatürk'ün Türk diline verdiği önem
		Mustafa Kemal'i Düşünüyorum	Serbest Okuma Metni
Özgün	Atatürk'ün Okuttuğu Mustafa	Serbest Okuma Metni	
	Gazi'yi Karşıladım-Necati Cumalı	Atatürk ile ilgili anılar	
	Atatürk ve Sanat-Özdemir Nutku	Atatürk'ün sanata verdiği önem	
	Atatürk Kurtuluş Savaşı'nda-Cahit Külebi	Atatürk'ün Türk milletine katkısı	
	Derslerine Çalışacaklarmış-A.Ferhan Oğuzkan	Atatürk'ün tarihe verdiği önem	
	Atatürk'ün Duyduğu En Güzel Söz-Mine Selimbeyoğlu	Atatürk ile ilgili anılar	
Mustafa Kemal'i Düşünüyorum-Ümit Yaşar Oğuzcan	Atatürk'ün kişiliği ve özellikleri		

Pasifik	Atatürk'ü Tanımak-Banu Yangın vd. Atatürk'ün Türk Diline Verdiği Önem-Ahmet Mumcu vd.	Atatürk vecizeleri Türk dili
	Atatürk'ü Altınla Satın Almak İsteyen Mareşal-Ali Kılıç	Milli değerler
	Muhsin Ertuğrul-Kemal Arıburnu	Atatürk'ün sanata verdiği önem
Tuna	Dil Devrimi-Tahsin Yücel Atatürk Sanat ve İnsan-Ahmet Köklügiller Atatürk ve Türk Tiyatrosu-Kemal Arıburnu Sana Borçluyuz-Cahit Külebi	Atatürk'ün milli kültüre ve Türk diline verdiği önem Atatürk'ün kişiliği ve özellikleri Atatürk'ün Türk tiyatrosuna verdiği önem Dinleme Metni

Tablo 3: Yedinci Sınıf Ders Kitaplarının Yayınevleri-Metinleri-Konuları

Tablo-3'de 7.sınıflar için ders kitabı hazırlayan 7 farklı yayınevine, bu yayınevlerinin seçtiği metinlere, metinlerin yazarlarına ve konularına yer verilmiştir. Ders kitaplarından seçilen metinler Atatürk zorunlu teması başlığı altında değerlendirilen metinlerdir. Atatürk zorunlu teması altında; Gizem, Pasifik ve Tuna Yayınları'nda 4, Harf Yayınları'nda 5, Koza, MEB ve Özgün Yayınları'nda 6 olmak üzere toplam 35 metin incelenmiştir. İncelenen bu 35 metin içerisinde Gizem ve Tuna Yayınları'nın 7.sınıflar için seçtiği 4 metnin ve yazarının bire bir aynı olduğu tespit edilmiştir. Gizem ve Tuna Yayınları'nın yer vermiş olduğu Tahsin Yücel'in **Dil Devrimi** metnine Harf Yayınları'nın da yer verdiği görülmüştür. MEB ve Özgün Yayınları'nın da Ümit Yaşar Oğuzcan'ın **Mustafa Kemal'i Düşünüyorum** isimli metnini kullandıkları fark edilmiştir. Bazı metinlerde isim benzerliği görülse de farklı yazarlardan alındığı tespit edilmiştir. Bunun dışındaki metinlerin ve yazarların birbirinden farklı olduğu kaydedilmiştir. Koza Yayınları'nın **Atatürk'ün Kişiliği ve Özellikleri** ile **Atatürk Vatandır**'da Atatürk'ün kişiliği ve özellikleri; Özgün Yayınları'nın **Gazi'yi Karşıladım** ile **Atatürk'ün Duyduğu En Güzel Söz**'de Atatürk anılarını işleyerek bir konuya iki kere yer verdikleri görülmüştür. Bunun dışındaki metinlerde yayınevleri seçtikleri metinlerde farklı konuları işlemişlerdir. Yayınevleri arasında ortak konusu olan metinler ise şöyledir: Gizem, Harf ve Tuna Yayınları'ndan **Dil Devrimi**, Koza Yayınları'ndan **Atatürk**, MEB Yayınları'ndan **Türk Dili**, Pasifik Yayınları'ndan **Atatürk'ün Türk Diline Verdiği Önem**'de Türk dili; Gizem ve Tuna Yayınları'ndan **Atatürk Sanat ve İnsan**, Koza Yayınları'ndan **Atatürk'ün Kişiliği ve Özellikleri** ile **Atatürk Vatandır**, Özgün Yayınları'nda **Mustafa Kemal'i Düşünüyorum**'da Atatürk'ün kişiliği ve özellikleri; Gizem, MEB ve Tuna Yayınları'ndan **Atatürk ve Türk**

Tiyatrosu'nda Türk tiyatrosunun önemi; Harf Yayınları'ndan **Yüksek Ahlak**, Koza Yayınları'ndan **Bir İleti**'de mili ahlak; Harf Yayınları'ndan **Cumhuriye-tin Temeli**, Koza Yayınları'ndan **Atatürk'ün Fikir Hayatı**, MEB Yayınları'ndan **Atatürk'te** Atatürk'ün fikir hayatı; Harf Yayınları'ndan **Güzel Sanatlar**, MEB ve Özgün Yayınları'ndan **Atatürk ve Sanat**, Pasifik Yayınları'ndan **Muhsin Ertuğrul**'da sanatın önemi.

Yayınevlerinin 7. sınıflar için seçtiği konuların Türkçe Öğretim Programında öğretilmesi gereken konular ile büyük oranda benzerlik gösterdiği fark edilmiştir.

2.3.4 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Atatürk Teması İle İlgili Bulgular

8. sınıf Türkçe ders kitaplarında işlenen zorunlu Atatürk teması ile ilgili metin ismi, yazar ismi ve konusu Tablo 4'te verilmiştir.

Sınıf	Yayınevi	Metin ve Yazar İsmi	Konu
8. sınıf	Enderun	Atatürk'ün Kişilik Özellikleri ve Eserleri-Mustafa Kurt	Atatürk'ün kişiliği ve özellikleri
		Bir Hatıra-Hasan Rıza Soyak	Atatürk anıları
		İnsan Sevgisi ve Evrensellik	İnsan sevgisi ve evrensellik
		Atatürk Kurtuluş Savaşı'nda-Cahit Külebi	Atatürk'ün kişiliği ve özellikleri
		Eğitimci Atatürk-Sevtap Koçak	Dinleme Metni
		Türkiye'nin Jeopolitik ve Jeostratejik Değeri-Ömer Kürkçüoğlu	Dinleme Metni
		Ankara Türk Odası-Hikmet Koyunoğlu	Serbest Okuma Metni
		Nutuk-Turgut Uyar	Serbest Okuma Metni
		Türk Dil Kurumu-Jülide Gülizar	Atatürk'ün Türk diline verdiği önem
	Erdem	Kemal Atatürk-Aşık Mustafa Ruhani	Atatürk'ün kişiliği ve özellikleri
		Akılcılık ve Bilimselliğin Yolunda Atatürk'ün Eserleri	Dinleme Metni
		İnsanlığın Simgesiydi	Dinleme Metni
	Koza	Atatürk Doğum Gününü Kendi Seçti: 19 Mayıs	Serbest Okuma Metni
		Atatürk Kurtuluş Savaşı'nda-Cahit Külebi	Atatürk'ün Türk milletine katkısı
		Milli Eğitim ve Milli Birlik-Ahmet Kapulu	Atatürk'ün milli eğitime verdiği önem
		Nutuk-Cemil Sönmez	Atatürk'ün eserleri
		Uluslar Bahçesi Çağdaş Dünya-Ceyhan Atuf Kansu	İnsan sevgisi
	MEB	Atatürk Bir Çıktır Varış Değil-Orhan Asena	Serbest Okuma Metni
Atatürkçü Düşüncede Akılcılık ve Bilim-Osman Güngör Feypoğlu		Dinleme Metni	
Atatürk'ten Anılar-Hasan Reşit Tankut vd.		İnsan sevgisi ve evrensellik	
Onucu Yıl Nutku-Mustafa Kemal Atatürk		Atatürk'ün eserleri	
Dil Devrimi-İsmet Zeki Eyüboğlu		Atatürk'ün Türk dili ve edebiyatına verdiği önem	
Özgün	Atatürk ve Bilim-Aydın Sayılı	Atatürk'ün akılcılığa ve bilime verdiği önem	
	Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi-Mustafa Kemal Atatürk	Türkiye Cumhuriyetinin Türk gençliğine emanet edilmesi	
	Türk Dil Kurumu-Jülide Gülizar	Atatürk'ün Türk diline verdiği önem	
	Bir Dededen Torununa Mektup-Melike Günyüz	Vatan sevgisi	

	Pasifik	Atatürk Doğum Gününü Kendi Seçti:19 Mayıs- Yaşar Öztürk	Atatürk'ün vatan sevgisi
		Ankara Türk Odası-Hikmet Koyunoğlu	Serbest Okuma Metni
		Yürüyelim Arkadaşlar-Afet İnan	Milli değerler
Tav	Sevgili Öğretmenim	Dil Devrimi-Cemil Sönmez	Türk dili
		Atatürk İlkeleri-Aşık Dursun Durdağı	Atatürk ilkelerinin rehberliği
	Sevgili Öğrencim Ahmet	Atatürk'ün Kişilik Özellikleri ve Eserleri-Mustafa Kurt	Atatürk'ün kişiliği ve özellikleri
		Bir Hatıra-Hasan Rıza Soyak	Atatürk anıları
		İnsan Sevgisi ve Evrensellik	İnsan sevgisi ve evrensellik
		Atatürk Kurtuluş Savaşı'nda-Cahit Külebi	Atatürk'ün kişiliği ve özellikleri
		Eğitimci Atatürk-Sevtaç Koçak	Dinleme Metni
		Türkiye'nin Jeopolitik ve Jeostratejik Değeri-Ömer Kürkçüoğlu	Dinleme Metni
		Ankara Türk Odası-Hikmet Koyunoğlu	Serbest Okuma Metni
		Nutuk-Turgut Uyar	Serbest Okuma Metni

Tablo 4: Sekizinci Sınıf Ders Kitaplarının Yayınevleri-Metinleri-Konuları

Tablo-4'te 8. sınıflar için ders kitabı hazırlayan 7 farklı yayınevine, bu yayınevlerinin seçtiği metinlere, metinlerin yazarlarına ve konularına yer verilmiştir. Ders kitaplarından seçilen metinler Atatürk zorunlu teması başlığı altında değerlendirilen metinlerdir. Atatürk zorunlu teması altında; Enderun ve Tav Yayınları'nda 8, Erdem, Pasifik ve MEB Yayınları'nda 5, Koza Yayınları'nda 6, Özgün Yayınları'nda 4 olmak üzere toplam 41 metin incelenmiştir. İncelenen bu 41 içerisinde Enderun ve Tav Yayınları'nın 8.sınıflar için seçtikleri 8 metnin ve yazarının bire bir aynı olduğu tespit edilmiştir. Enderun ve Tav Yayınları'nda görülen Cahit Külebi'nin **Atatürk Kurtuluş Savaşı'nda** isimli metnine Koza Yayınları'nın da yer verdiği görülmüştür. Enderun ve Tav Yayınları'nda görülen Hikmet Koyunoğlu'nun **Ankara Türk Odası** isimli metnine de Özgün Yayınları'nın yer verdiği görülmüştür. Erdem ve Özgün Yayınları'nın da Yaşar Öztürk'ün **Atatürk Doğum Gününü Kendi Seçti: 19 Mayıs** ve Jülide Gülizar'ın **Türk Dil Kurumu** isimli metinlerine yer verdikleri fark edilmiştir. MEB Yayınları'nın da Mustafa Kemal Atatürk'ten iki metne yer verdiği de görülmüştür. Bazı metinlerde isim benzerliği görülse de yazarlarının farklı olduğu dikkat çekmiştir. Bunların dışında kalan metinlerin ve yazarlarının farklı olduğu görülmüştür. Enderun ve Tav Yayınları'nın **Atatürk'ün**

Kişilik Özellikleri ve Eserleri ile Atatürk Kurtuluş Savaşı'nda isimli her iki metinlerinde de Atatürk'ün kişiliği ve özelliklerini konusunu; Özgün Yayınları'nın da **Bir Dededen Torununa Mektup ile Atatürk Doğum Gününü Kendi Seçti: 19 Mayıs** metinlerinde vatan sevgisi konusunu iki kere işlediği görülmüştür. Bunlar dışında yayınevleri seçtikleri metinlerde farklı konular işlemişlerdir. Yayınevleri arasında ortak konusu olan metinler ise şöyledir: Enderun ve Tav Yayınları'ndan **Atatürk'ün Kişilik Özellikleri ve Eserleri ile Atatürk Kurtuluş Savaşı'nda**, Erdem Yayınları'ndan **Kemal Atatürk'te** Atatürk'ün kişiliği ve özellikleri; Enderun ve Tav Yayınları'ndan **İnsan Sevgisi ve Evrensellik**, Koza Yayınları'ndan **Uluslar Bahçesi Çağdaş Dünya**, MEB Yayınları'ndan **Atatürk'ten Anılar**'da insan sevgisi; Erdem ve Özgün Yayınları'ndan **Türk Dil Kurumu**, MEB ve Pasifik Yayınları'ndan **Dil Devrimi**'nde Türk dilinin önemi; Koza Yayınları'ndan **Nutuk**, MEB Yayınları'ndan **Onuncu Yıl Nutku**'nda Atatürk'ün eserleri.

Yayınevlerinin 8. sınıflar için seçtiği konuların Türkçe Öğretim Programında öğretilmesi gereken konular ile büyük oranda benzerlik gösterdiği fark edilmiştir.

2.3.5 Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Edebi Türleri İle İlgili Bulgular

Edebi Türler	5.sınıf	6.sınıf	7.sınıf	8.sınıf
Anı	4	6	6	6
Deneme	2	3	2	2
Şiir	7	2	5	5
Hikâye	4	3	3	
Makale	6	4	6	7
Biyografi		7	3	
Sohbet			4	1
Tiyatro		1	1	
Gezi Yazısı	1			1
Nutuk		1		2
Röportaj		1		
Mektup			1	1
Kullanılan Edebi Tür Sayısı	6	9	9	8

Tablo 5: Sınıflara Göre Edebi Türlerin Sayısı

Tablo 5'e bakıldığında yayınevlerinin 5-8.sınıflar için hazırladığı metinlerin edebi türleri görülmektedir. Tüm yayınevlerinin seçtiği edebi türler hesaplanmış ve yukarıda sadece sınıflara dağılımı verilmiştir. Örneğin 5.sınıflar için incelenen 7 farklı yayınevinin ders kitaplarındaki Atatürk teması altında 4 anı, 2 deneme, 7 şiir, 4 hikâye, 6 makale ve 1 gezi yazısı olduğu tespit edilmiştir. 5.sınıflar için incelenen 7 farklı yayınevinin ders kitaplarında toplam 6 farklı edebi tür vardır. Yayınevlerinin seçmiş olduğu dinleme ve serbest okuma metinlerinin edebi türleri dikkate alınmamıştır. 5. sınıflarda en çok tercih edilen metin türlerinin başında şiir ve makale gelmektedir.

Yayınevlerinin 5.sınıflar için seçtiği metinlerin edebi tür sayısı şöyledir: Ada ve MEB Yayınları 3 (anı, deneme, şiir), Engin ve Harf Yayınları 3 (şiir, makale, hikâye), Koza Yayınları 3 (şiir, makale, gezi yazısı), Özgün Yayınları 3 (şiir, makale, hikâye), Zambak Yayınları 2 (makale, anı). 5. sınıflarda en çok tercih edilen metin türlerinin başında şiir ve makale gelmektedir.

Yayınevlerinin 6.sınıflar için seçtiği metinlerin edebi tür sayısı şöyledir: Doku Yayınları 3 (anı, hikâye, biyografi), Evren Yayınları 5 (biyografi, makale, anı, şiir, deneme), Koza Yayınları 3 (biyografi, makale, anı), MEB Yayınları 4 (biyografi, anı, deneme, tiyatro), Pasifik Yayınları 6 (biyografi, nutuk, makale, röportaj, deneme, şiir), Tuna Yayınları 5 (biyografi, hikâye, anı, deneme, şiir). 6. sınıflarda en çok tercih edilen metin türlerinin başında biyografi ve anı gelmektedir.

Yayınevlerinin 7.sınıflar için seçtiği metinlerin edebi tür sayısı şöyledir: Gizem ve Tuna Yayınları 4 (makale, biyografi, anı, şiir), Harf Yayınları 3 (sohbet, makale, deneme), Koza Yayınları 4 (hikâye, mektup, makale, şiir), MEB Yayınları 4 (şiir, deneme, tiyatro, makale), Özgün Yayınları 4 (anı, biyografi, şiir, hikâye), Pasifik Yayınları 3 (sohbet, makale, anı). 7. sınıflarda en çok tercih edilen metin türlerinin başında anı ve makale gelmektedir.

Yayınevlerinin 8.sınıflar için seçtiği metinlerin edebi tür sayısı şöyledir: Endurun ve Tav Yayınları 5 (deneme, anı, makale, şiir, konferans), Erdem Yayınları 3 (makale, şiir, sohbet), Koza Yayınları 4 (şiir, makale, sohbet, anı), MEB Yayınları 3 (anı, nutuk, makale), Özgün Yayınları(makale, anı, mektup), Pasifik Yayınları 4 (anı, gezi yazısı, şiir, mektup). 8. sınıflarda en çok tercih edilen metin türlerinin başında anı ve makale gelmektedir.

SONUÇ

Atatürk zorunlu teması bağlamında 5.sınıflar için 7 farklı yayınevlerinin ders kitaplarından toplam 29 metin dikkate alınmıştır. 5. sınıflar için metin hazırlayan yayınevlerinin her bir metin için farklı konu seçtiği ve farklı yazarların metinlerini aldıkları fark edilmiştir. Yayınevlerinin en fazla 3 farklı metin türü kullandığı ve Zambak Yayınları dışında hepsinin şiir türüne yer verdiği tespit edilmiştir. Yapılan bir çalışmada 5. sınıf ders kitabında Atatürk temasının 2 bilgilendirici, 1 öyküleyici, 1 şiir türünde metinlere sahip olduğunu bulgulamıştır.²⁴ Bu çalışmada da yayınevlerinin en çok kullandığı edebi türlerin sıralaması şu şekilde olmuştur: 6 şiir, 5 makale, 3 anı, 3 hikâye, 2 deneme, 1 gezi yazısı.

Atatürk zorunlu teması bağlamında 6.sınıflar için 6 farklı yayınevlerinin ders kitaplarından toplam 31 metin dikkate alınmıştır. 6. sınıflar için metin hazırlayan yayınevlerinin her bir metin için neredeyse farklı konu seçtiği ve farklı yazarların metinlerini aldıkları fark edilmiştir. Yayınevlerinin en fazla 6 farklı metin türü kullandığı ve MEB Yayınları'nda makale, Pasifik Yayınları'nda da anı türü dışında diğer yayınevlerinin biyografi, anı ve makale türüne yer verdiği tespit edilmiştir. 6. sınıflarda zorunlu olan türlerden (şiir, hikâye, anı, masal, fabl, deneme, tiyatro, mektup) tüm yayınevlerinin en az bir Tuna Yayınları'nın ise en çok dört tane yer verildiği görülmüştür. 7. sınıfta yer verilmesi gereken biyografi türüne ise tüm yayınevlerinin yer verdiği de fark edilmiştir. Yapılan bir çalışmada ise 6. sınıf ders kitaplarından MEB ve Pasifik yayınları incelenmiş, MEB'in 6. sınıflar için zorunlu olan türlere yer verdiğini ancak Pasifik yayınlarında anı türüne rastlanılmadığı kaydedilmiştir.²⁵

Atatürk zorunlu teması bağlamında 7.sınıflar için 7 farklı yayınevlerinin ders kitaplarından toplam 35 metin dikkate alınmıştır. 7. sınıflar için metin hazırlayan yayınevlerinin her bir metin için neredeyse farklı konu seçtiği ve farklı yazarların metinlerini aldıkları fark edilmiştir. Yayınevlerinin en fazla 4 farklı metin türü kullandığı tespit edilmiştir. 7. sınıfta zorunlu olan türlerden (şiir, hikâye, anı, deneme, tiyatro, sohbet (söyleşi), gezi yazısı, biyografi) en az iki tanesine tüm yayınevlerinin, en çok dört tanesine de Özgün Yayınları'nın yer verdiği görülmüştür. 8. sınıfta yer verilmesi gereken makale türüne de Özgün Yayınları dışındaki tüm

24 Bülent Coşkun, **a.g.e.**, s. 44.

25 Murat Özbay, Mehmet Akif Çeçen, **a.g.m.**, s. 70.

yayınevlerinin yer verdiği dikkat çekmiştir. Yapılan bir çalışmada da 7. sınıflar için zorunlu olan hikâye türüne MEB'de 5 kez yer verilirken Pasifik'te bu türde 2 metin olduğu vurgulanmıştır.²⁶

Atatürk zorunlu teması bağlamında 8.sınıflar için 7 farklı yayınevlerinin ders kitaplarından toplam 41 metin dikkate alınmıştır. 8. sınıflar için metin hazırlayan yayınevlerinin her bir metin için neredeyse farklı konu seçtiği ve farklı yazarların metinlerini aldıkları fark edilmiştir. Yayınevlerinin en fazla 5 farklı metin türü kullandığı tespit edilmiştir. 8. sınıfta zorunlu olan türlerden (şiiir, hikâye, anı, makale, roman, deneme, sohbet (söyleşi), eleştiri, destan) en az iki tanesine tüm yayınevlerinin, en fazla dört tanesine Enderun ve Tav Yayınları'nın yer verdiği fark edilmiştir. Bir çalışmada da 8. sınıflarda zorunlu olan türlere Pasifik'te yer verilmişken MEB'de eleştiri türüne yer verilmediği, zorunlu olan bir türe yer verilmemiş olmasının programa aykırı bir durum olduğu söylenmiştir.²⁷

26 Murat Özbay, Mehmet Akif Çeçen, **a.g.e.**, s. 71.

27 Murat Özbay, Mehmet Akif Çeçen, **a.g.e.**, s. 72.

KAYNAKÇA

Ata, Bahri, “İlköğretimde Atatürkçülük Konularının Öğretimi Öğrenci Kompozisyonlarında Atatürkçülük”, **21nci Yüzyılın Başında Kemalizm’in Anlaşılması ve Anlatılmasındaki Sorunlar**, Yeditepe Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, 8-9 Kasım 2006.

Ceran, Dilek - Canpolat, Emel, “İlköğretim 7. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Atatürk Teması Metinlerinin Değerlendirilmesi”, **Kastamonu Eğitim Dergisi**, Cilt 21, Sayı 4 (Özel Sayı), Kastamonu 2013, s. 1399-1418.

Coşkun, Bülent, **İlköğretim 5. Sınıf Türkçe Dersi Öğrenci Çalışma Kitaplarının ve Ders Kitaplarının Çeşitli Açılardan İncelenmesi**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana, 2008.

Gündüz, Osman - Şimşek, Tacettin, **Anlatma Teknikleri 2 Uygulamalı Yazma Eğitimi**, Grafiker Yayınları, Ankara 2011.

Kavcar, Cavit - Oğuzkan, Ferhan- Aksoy, Özlem, **Yazılı ve Sözlü Anlatım**, Anı Yayıncılık, Ankara 2007.

MEB, **İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. sınıflar) Öğretim Programı**, Ankara 2006.

MEB, **İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. sınıflar)**, Ankara 2009.

Özbay, Murat - Çeçen, Mehmet Akif, “Türkçe Ders Kitaplarında (6-8. Sınıflar) Yer Alan Metinlerin Tür ve Tema Açısından İncelenmesi”, **Dil ve Edebiyat Eğitim Dergisi**, Cilt 1 Sayı 1, 2012, s. 67-76.

Türk Dil Kurumu, **Türkçe Sözlük 2**, TDK Ankara 1998.

Yıldırım, Ali - Şimşek, Hasan, **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**, (8.basım), Seçkin Yayınevi, Ankara 2011.

Yılmaz, Mehmet Serhat, **İlköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Programı İçeriğinin Değerlendirilmesi**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Ankara 2004.

<http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx>